

JAKIĆ, Ivan (Antun), slikar (Erdut, 26. XII. 1939). Završio Akademiju u Zagrebu 1964. Slika pejzaže u ulju i pastelu. Naginje tamnim bojama i ekspresivnom izrazu; poslije prelazi na svjetliju paletu. Dizajner u Osijeku i Borovu; radi vizualni identitet znakova i logotipa minucioznom preciznošću. Samostalno izlagao u Đakovu 1986. i Osijeku 1990.

JAKOPČIĆ, Josip, kaligraf i minijaturist (XVIII. st.). God. 1774. izradio je za zagrebačku stolnu crkvu veliki *Himnual (Kancionar)*, koji se čuva u Arhivu HAZU (sign. III a 81). To je pergamenski kodeks veličine 45,5 × 34,5 cm sa 108 listova, pisan crveno-crno s mnogobrojnim većim i manjim urešenim inicijalima i s bogatim ukrasnim okvirom na listu I r. Sadrži pet introitusa, sedamnaest himana, dvadeset vespere i šest kyria. Na kraju teksta potpisano: »Descriptus sub revmo. Antonio Zdenchay... 1774 per me Jos. Jakopchich Croatam«.

LIT.: D. Kniewald, Latinski rukopisi u Zagrebu, u katalogu: Minijatura u Jugoslaviji, Zagreb 1964, str. 21. Š. Ju.

JAKOV DE SPINIS IZ ORLÉANSA, franc. kipar i graditelj (XVI. st.). Dolazi u Dubrovnik iz Venecije i tu ostaje desetak godina. U oblicima zrele renesanse kleše kip Sv. Vlaha u ukrašenoj niši na sjev. zidu tvrđave Sv. Ivana u gradskoj luci (1552) potom i onaj na tvrđavi Lovrijenac ugledom na kip Jurja Matijeva iz XV. st. Za javne i privatne zgrade izrađuje ukrašene prozore i druge arhitektonske elemente u renesansnom i zakašnjelom gotičkom stilu; 1564. izradio je kamena sjedala za crkvu Sv. Roka, koja su uništena u prošleme stoljeću. Molba kojom traži da bude primljen u državnu službu (1556) zanimljivo je svjedočanstvo o položaju suvremenih umjetnika u Dubrovniku.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947. — Isti, Francuski gotički i renesansni majstori u Dalmaciji, Mogućnosti, 1967, 1–2, str. 150, 151. Iv. Mat.

JAKŠIĆ, Nikola, povjesničar umjetnosti i arheolog (Selca na Braču, 15. IX. 1949). Diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zadru 1974; doktorirao 1986. tezom *Kiparsko-klesarske radionice u Dalmaciji od IX. do XII. stoljeća*. God. 1974–80. kustos Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, a od 1981. predaje na Filozofskom fakultetu u Zadru. Bavi se ranosrednjovj. skulpturom; prvi je ustanovio niz individualnih i osebujnih kipara (*Majstor koljanskoga pluteja*, *Bokokotorska klesarska radionica*, *Trogirska klesarska radionica* i dr.). Pored toga proučava materijalnu kulturu Hrvata pri čemu predlaže i posve novu kronologiju. Utvrdio položaj i titulara katedrale hrv. i kninskoga biskupa.

BIBL.: *Solidus romanatus na Istočnoj jadranskoj obali*, SHP, 1982; *Iz srednjovjekovne topografije Knina*, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1982, 20; *Tipologija kapitela 11. stoljeća u Dalmaciji*, SHP, 1983; *Majstor Koljanskog pluteja*, u knjizi: Cetinska krajina od prethistorije do dolaska Turaka, Split, 1984; *O katedralama hrvatske i kninske biskupije*, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1988, 27; *Crkve na Begovači i problem starohrvatskih nekropola*, Diadora, 1989, 11; *Starohrvatski reljefi* (katalog), Zagreb 1993. R.

A. JAKIĆ, *Praotac*

JAKŠIĆ, Pero, kipar (Split, 26. XII. 1963). Diplomirao na École Nationale supérieure des Beaux-Arts u Parizu 1990. Oblikuje mramor suptilno i snažno naglašavajući renesansne elemente te nasljeđuje Meštrovićeva plasticizma i Deškovića animalizma (*»Glava«*, *»Budenje«* i *»Životinje«*). Modelacija mu je meka, s naglašenim osjećajem za volumen i materiju mramora (*»Ruka-šaka«*). Samostalno izlagao u Parizu 1990, 1993. i Splitu 1992.

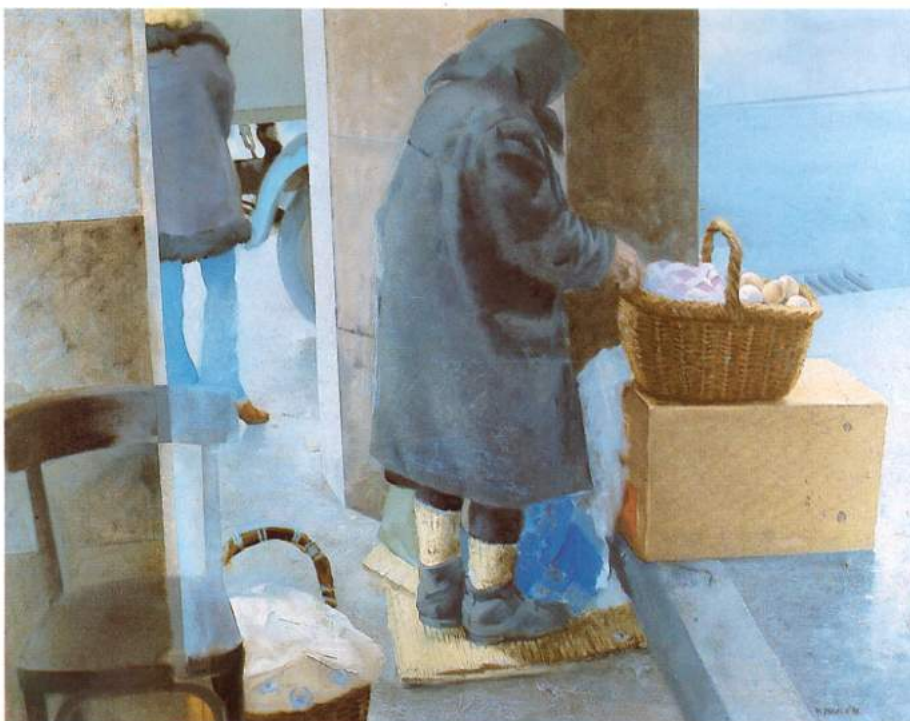
K. Ma.

ilustracija na str. 376

JAKUŠ, Zlatko, grafičar (Zagreb, 2. XI. 1945). Studirao na Akademiji u Stockholmu (N. G. Stenqvist). Okušao se u svim grafičkim tehnikama. Istraživanjem svjetlosti i tame postiže potresne dojmove (*Crnac*), a istraživanjem građe drveta i kore, preciznim postupkom naglašava organsku pravilnost. Vrsni je majstor u izradi poštanskih maraka (više od dvije stotine) za mnoge zemlje, najviše za Švedsku. Također je autor prve hrvatske marke i prvih hrvatskih dinara (1991). Izlagao u Stockholmu (1974, 1977, 1987, 1983), Zagrebu (1977, 1982, 1984, 1991), Taiwanu (1981), New Yorku (1981), Barceloni (1982), Varaždinu (1984) i Singapuru (1984).

LIT.: I. Š. Banov, Zlatko Jakuš, 11 grafičkih listova (katalog), Varaždin 1984. — N. G. Stenqvist, Slania, Hipschen, Morken, Jakuš, Mörrck, Sjööbloom, Stockholm 1990. — J. Depolo, Zlatko Jakuš (Hrvatski dinar), Zagreb 1991/1992. V. G. Č.

JAKUŠEVEC, selo J od Zagreba. Drvena župna crkva Sv. Marka iz 1832. zanimljiv primjer autohtonoga graditeljstva. U unutrašnjosti je presvođena

V. JAKELIĆ, *Na uglu I.*

P. JAKŠIĆ, *Oblak*

bačvastim svodom koji se proširivao u dva maha. U crkvi se nalazi oltar iz 1691, djelo radionice I. Komersteinera.

LIT.: Lj. Topali, Drvene crkvice i seljačko graditeljstvo u Turopolju, Etnografska istraživanja i grada, 1941, str. 132–136. — D. Cvitanović, Turopoljske ljepotice, Kaj, 1974, 5–6, str. 25. — Lj. Gašparović, O aktivnosti Ivana Komersteinera u Hrvatskoj, Peristil, 1975–76, 18–19. A. Ht.

JALKOVEC, selo J od Varaždina. Stara kurija plemićke obitelji Josipović srušena je 1910. Na njezinu mjestu sagrađen je 1911. jednokatni dvorac po nacrtu njem. arhitekta P. Schulze-Naumburga. Taj najmlađi dvorac u Hrvatskom zagorju okružen je starim perivojem.

LIT.: M. Obad Šćitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991.

JALŽABET, selo I od Varaždina. Pokraj sela nalazi se jedan od najvećih željeznodobnih tumula u sr. Europi. — Jednokatni barokni dvorac s

J. JAMBRIŠAK, ljetnikovac *Okrugljak* u Zagrebu

unutrašnjim dvorištem ima na portalu kronogram prema kojemu je dvorac dala podići Rozalija Somogy-Bedeković 1744. — U jednobrodnoj baroknoj župnoj crkvi Sv. *Elizabete* (1748) nalazi se pet vrijednih baroknih oltara (oko 1750), te propovjedaonica (1768), krstionica i dr.

LIT.: Gj. Szabo, Kroz Hrvatsko Zagorje, Zagreb 1939, str. 131. — T. Đurić i D. Feletar, Stari gradovi i dvorci sjeverozapadne Hrvatske, Čakovec 1971, str. 27–28. — Hortvat—Matejčić—Priatelj, Barok — M. Obad Šćitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. A. Ht.

JAMBRIŠAK, Janko, graditelj (Karlovac, 2. IV. 1834 — Zagreb, 31. III. 1892). Graditeljski obrt izučio vjerojatno u Karlovcu i Grazu. U Zagrebu od 1859. vodio građevno poduzeće, projektirao i podigao mnogobrojne zgrade na kojima je spojio klasicističku tradiciju s neorenesansnim elementima. Sagrađio je i nekoliko ljetnikovaca u obliku stilizirane seljačke kuće (Jelenovac 45, Okrugljak). Najplodniji je zagrebački graditelj između 1860. i 1890, a njegovi su radovi odredili fizionomiju nekim središnjim ulicama Donjega grada. Među njima su stambene zgrade: Teslina ul. 12 i 14 (1861), Mesnička ul. 23 (1865), Preradovićeve ul. 30, Hebrangova 13 (1865. i 1871), Tomićeva ul. 3 (1867), Praška ul. 4 (1869), Ul. P. Radića 26 (1870), Jurišićeva ul. 2a (1872), Ilica 68 (1873), Gajeva ul. 15, Berislavićeva ul. 4 (1874), Ul. P. Radića 22 (1874), Preradovićeve ul. 18 (1875), Praška ul. 9, Zrinjski trg 1 (1876), Ilica 82 (1876), Preradovićeve ul. 32 i 33 (1876), Teslina ul. 8 (1878), Gajeva ul. 29, Hebrangova 8, 28 i 30 (1879), Zrinjski trg 15 (1884/85), Preradovićeve ul. 36, 38 i 40 (1886), Ilica 58 (1887), Praška ul. 10, Teslina ul. 2 (1890). U Varaždinu je vodio gradnju kazališta po nacrtima H. Helmera 1871–73.

LIT.: L. Dobronić, Zagrebački graditelj Janko Jambrišak, Zagreb 1959.

L. D.

JAMI NA SREDI, prapov. lokalitet blizu Osora na otoku Cresu. Tri najstarija sloja pripadaju srednjem i gornjem paleolitiku, odn. mezolitiku; četvrti sloj sadrži najstariju keramiku, tzv. impresso-cardium, koja pripada starijemu neolitiku. Ornamentalni keramički ukrasi izvedeni su tehnikom žigosanja, utiskivanja i urezivanja.

LIT.: V. Miroslavljević, »Jamina Sredi«, Arheološki radovi i rasprave, 1959. — Isti, Impresso-cardium keramika na otocima Cresu, Lošinju i Krku, ibid., 1962. — B. Čekić, Prilog proučavanju impresso-cardium keramike na otocima Lošinju i Cresu, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošinju, Zagreb 1982. B. Čk.

JAMNICKI, Velimir, arhitekt i urbanist (Zagreb, 26. I. 1910 — 20. IX. 1945). Diplomirao na Tehničkome fakultetu u Zagrebu 1933. Projektirao Invalidski dom u Beogradu (1935). Kao inženjer gradske općine surađivao pri izradi generalnoga regulacijskoga plana Zagreba i konzervatorskoga plana Kaptola. Autor je generalnoga urbanističkoga plana Sušaka (1937–39). Radio na planovima za urbanizaciju Travnika, Banje Luke i Senja.

JANČIĆ, Drago, slikar (Prigorje kraj Zaprešića, 21. I. 1937). Diplomirao na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Nastavnik je likovnoga odgoja u Savskome Marofu. Slika lirske krajolike te sakralne kompozicije ekspresionističkih obilježja. Samostalno je izlagao u Brdovcu kraj Zagreba (1980, 1986), Zagrebu (1981, 1982, 1985) i Zaprešiću (1984, 1988).

LIT.: V. Maleković, Krajolici Drage Jančića (katalog), Zagreb 1981. — D. Horvatić, Drago Jančić (katalog), Zaprešić 1988. D. Hč.

JANČIĆ, Jakov, varaždinski zidar (druga pol. XVII. st.). Sa zidarskim majstorom Blažom Hohenackerom u Varaždinu pregrađuje i popravlja 1661. gradske zidine, a 1668–72. gradi zajedno s bratom Blažom Jančićem palaču Zakmardijeva sjemeništa.

LIT.: I. Lentić-Kugli, Povijesna urbana jezgra grada Varaždina, Zagreb 1977. — Isti, Varaždinski graditelji i zidari od 1700. do 1850. godine, Zagreb 1981.

JANČIĆ, Stanko, kipar (Zagreb, 2. V. 1932). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu (1956); do 1961. suradnik je Majstorske radionice A. Augustinčića. God. 1962–67. boravi u Gvineji, gdje radi nekoliko memorijalnih portreta u granitu. Izveo spomenike u Jasenovcu i Bosanskoj Dubici. Bio je član grupe »Biafra.« Od 1980. profesor je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Nakon ekspresionističkoga razdoblja opredijelio se za novu figuraciju. U poliestru modelira naturalističke figure ljudi s ulice i superrealističke ženske likove s erotičkim prizvukom (*Na plaži*, 1967). Od sredine sedamdesetih godina radi male plastike u kovini u kojima je zaokupljen problemom pokreta i značenja (*Padobranac*, 1975; *Suita za olovnog vojnika*, 1976; *Pokretne stepenice*, 1983). Samostalno izlagao u Zagrebu (1977, 1983) i Skoplju (1978, s D. Paraćem).

